

Saare Rannarahva Selts

(kuupäev digiallkirjas) nr 14-5.1/930-41

**Vastus Eesti-Läti neljanda elektriühenduse
riigi eriplaneeringu avalikustamisel esitatud
ettepanekule**

Täname Teid Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu (edaspidi REP) lähteseisukohtadele ja mõjude hindamise programmile (edaspidi LS ja programm) esitatud ettepaneku eest ning vastame ettepanekutele alljärgnevalt.

1.Olete seisukohal, et elektriühendus on võimalik rajada kordades väiksema maksumuse ja keskkonnamõjuga, kui see kulgeks otse, mitte suure ringiga üle Saaremaa ning läbi Läänemere.

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse rajamine on otseselt seotud riiklike huvidega energeetika valdkonnas, et tagada varustuskindlus. Varustuskindluse suurendamine on oluline viis, kuidas aidata kaasa Eesti, Euroopa Liidu ning ÜRO energia- ja kliimapoliitika eesmärkide täitmisele. Antud planeeringu etapis alles otsitakse uuele 330 kV liinile asukohta. Alles LS ja programmi koostamise ja avalikustamise järgselt visandame esialgsed trassikoridoride asukoha alternatiivid (neid on kindlasti mitu) ning neid saame plaanide kohaselt tutvustada 2025. aasta alguses. Selle kohta saadame uue teavituse ja korraldame avalikke arutelusid.

Täiendavalt toetab Saaremaale ülekandevõrgu rajamist järgmised argumendid:

- Üle Saaremaa kulgev Eesti-Läti neljas elektriühendus tekitab Saaremaale täiendavad liitumispunktid ida ja lääne Saaremaale uute alajaamade näol. Samuti ühendatakse Saaremaal olemasolev jaotusvõrk tugevamini ülekandevõrguga võimaldades suurendada Saaremaa varustuskindlust.
- Vaid meres paikneva ühenduse korral ei oleks võimalik tagada võrdset kohtlemist turuosaliste vahel. Merre rajatava taristu eripärade tõttu Saaremaalt kulgev Eesti-Läti elektriühendus võimaldab liita võimalikult suure taastuvenergia hulga, tagades kõikide liitumiseks soodsaima võimaluse, ning võimalikud liitumispunktid saavad asuma liitujatele võimalikult lähedal.
- Sõltuvalt valitavast tehnoloogiast ei pruugi olla võimalik rajada liitumist meres. Nimelt alalisvoolu ühenduste korral on maailmas kokku 9 objekti, kus on sama alalisvoolu ühenduse külge ühendatud rohkem kui ühenduse otspunktid ning ükski nendest ühenduspunktidest ei asu meres. Mitmikterminal alalisvoolu tehnoloogiat, mis oleks tootjaneutraalne maailmas hetkel ei eksisteeri. Seega on ühenduse rajamiseks sobiv vahelduvvoolu tehnoloogia.
- Vahelduvvoolu tehnoloogia puhul on ühenduste loomine meres tehnoloogiliselt otstarbekas 330kV pingestmel kuni kahe alajaama vahelise vahekauguseni mitte rohkem kui 50 km. Selle põhjuseks on elektrijuhi mahutavuslikus mida on vaja kompenseerida reaktoriga, mis kujutab endast induktiivpooli. Pikemate kui 50 km 330kV kaabelliinide puhul ei piisa enam vaid kaabli otstest kompenseerimisega vaid on vaja ka kaabli keskelt kompenseerida, mis

tähendaks mereühenduse korral merel reaktorjaama rajamis ning väga suurt ühenduse maksumuse tõusu. Pikemad vahemaad on võimalik ületada madalamatel pingestmetel, nagu seda on planeeritud Eesti-Läti vahelistel kaablitel, millede eeldatav pingestate on 220kV. Sellisel juhul on maksimaalne võimalik pikkus 120 km, mis on piisav Saaremaa-Ventspils vaheliste kaablite rajamiseks, kuid mitte piisav rajamiseks ühendust suure ringiga üle Saaremaa ning läbi Läänemere.

- Täiendavalt on AS Augstsprieguma tikls (AST) teavitanud Läti põhivõrgu operaatorina Eleringi, et soovivad ühendada Eesti-Läti neljandat võimalikult läänepoole Ventspils piirkonda kuna muud ühendus ei võimalda suurendada oluliselt ülekandevõimsust Eesti ja Läti vahel. AST on alustanud ka planeeringutegevusi Ventspils lähedale täiendava alajaama ala leidmiseks ning Ventspils – Broceni 330 kV õhuliini trassi kindlaks tegemiseks, mis on Eesti-Läti neljanda elektriühenduse toimimiseks vajalik Lätis.

Võttes arvesse eelmainitud on kõige otstarbekam rajada Eesti-Läti neljas ühendus vahelduvvoolu tehnoloogias üle Saaremaa. Üle Saaremaa kulgev Eesti-Läti neljas ühendus on kõige optimaalsem lahendus mille mõju võrgutariifidele on võimalikult väike samal ajal parandades Saaremaa varustuskindlust. Seega ei ole Teie ettepanekuga võimalik arvestada.

2. Olete seisukohal, et tuuleenergia-tööstusparkide rajamine Lääne-Saaremaa rannikule ei ole tänastes oludes enam tõenäoline ei majanduse ega keskkonnahoiu perspektiivist lähtudes. Võtame Teie seisukoha teadmiseks. Selgitame, et uue ühenduse rajamine ei ole seotud ainult tootmis- ja tarbimissuunaliste ühenduste võimaldamiseks vaid parandab elektrisüsteemi varustuskindlust Saaremaal ja tervikuna kogu Eestis ning ühendab Eesti ja Läti elektrisüsteemiga suurema võimsusega suurendades elektrisüsteemi säilenõtkust ning ühendades turupiirkondi lääne regioonis. Seega on eesmärk laiem, mitte ainult meretuuleparkide ühendamiseks vajalik.

3. Olete seisukohal, et kavandatavate ülekandeliinide rajamine Saaremaale ja Läänemerre toob vältimatult kaasa ebamõistlikult suured keskkonnamõjud. Võtame Teie seisukoha teadmiseks. Planeeringu koostamise käigus viiakse läbi keskkonnamõjude strateegiline hindamine, mille käigus selgub võimalik keskkonnamõju ja määratakse selle leevendamiseks vajalikud meetmed.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heddy Klasen

ruumilise planeerimise osakonna juhataja

Marju Kaivapalu

58510632 marju.kaivapalu@agri.ee